

Dosarul nr. 3ra-140/23
2-21060763-01-3ra-01022023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – M. Gandrabur
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici

Î N C H E I E R E

29 mai 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentați de avocatul Denis Staruș,

în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de către Dogotar Mariana și Dogotar Iurie împotriva Primăriei municipiului Chișinău și Primarului municipiului Chișinău privind contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 23 aprilie 2021 Dogotar Mariana și Dogotar Iurie reprezentați de către avocatul Staruș Denis au înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Primăriei mun. Chișinău în persoana Primarului General al mun. Chișinău solicitând recunoașterea ilegală a refuzului Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare din cadrul Consiliului mun. Chișinău de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare din 29 martie 2021 și refuzului viceprimarului mun. Chișinău, Chirona Victor din 10 februarie 2021, obligarea eliberării actelor permissive efectuării construcției, inclusiv certificatul de urbanism pentru proiectarea unei locuințe pentru două familii D+P+2E cu încăperi pentru birou la nivel demisol pe terenul din mun. Chișinău, XXXX și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au menționat că, sunt coproprietarii terenului cu suprafața de 0,0331 ha, cu nr. cadastral XXXX, care are destinație de teren pentru construcții.

La data de 15 ianuarie 2021 dorind să obțină actele permise pentru construcția unor locuințe pentru două familii cu încăperi pentru birou la nivel demisol pe terenul nominalizat au depus la Primăria mun. Chișinău cerere de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare anexând toate actele indicate la art. 3 din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, precum și schema/schița de amplasare a imobilului și avizul eliberat la 21 mai 2020 de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice, care confirmă posibilitatea amplasării pe terenul cu nr. cadastral XXXX a construcțiilor solicitate. Prin răspunsul din 10 februarie 2021 viceprimarul mun. Chișinău, Chirona Victor a emis refuz în eliberarea certificatului de urbanism pe motiv că conform planului general, terenul pentru construcții este amplasat în zona cu regim special, asupra căruia actualmente nu există legislație ce reglementează procedurile de urbanism. Adresarea cu cerere prealabilă nu s-a soldat cu succes.

A menționat reclamantul că, referirea autorității publice pârâte precum că la moment nu există documentație de urbanism reprezintă o aberație deoarece conform aceluiași plan general, terenul amplasat în mun. Chișinău, XXXX este destinat construcției. Prin certificatul de urbanism se certifică doar elaborarea documentației de proiect și nu se oferă posibilități de a efectua manipulări pe teren sau de a schimba regimul juridic al acestuia, mai mult, legislația în vigoare nu stabilește restricții în eliberarea certificatului de urbanism.

Prin hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie împotriva Primăriei mun. Chișinău și Primarului mun. Chișinău privind contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ favorabil, a fost respinsă ca neîntemeiată

La 06 octombrie 2021, în interiorul termenului de atac Dogotar Mariana și Dogotar Iurie prin intermediul avocatului Denis Staruș, au contestat cu apel hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea depusă.

Prin decizia din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie prin intermediul avocatului Denis Staruș și a fost menținută hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, conform Planului Urbanistic General al or. Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 68/1-2 din 22 martie 2007, imobilul în litigiu este amplasat în nucleul istoric al Chișinăului, monument de importanță națională, inclus cu nr. 308 Chișinău, în registrul monumentelor Republicii Moldova, ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1531 din 22 iunie 1993. Conform Regulamentului local de urbanism al mun. Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 22/40 din 25 decembrie 2008, imobilul este amplasat în zona cu codul "C2" care cuprinde funcțiuni ce asigură o gamă largă de servicii mai rar frecventate. Potrivit pct. 4 din decizia enunțată, pentru zona centrală istorică a or. Chișinău, Regulamentul local de urbanism intră în vigoare după aprobarea de către

Consiliul mun. Chișinău a Planului Urbanistic Zonal Centru și Schemei complexe a transporturilor. Actualmente asemenea acte nu au fost adoptate și nici nu a fost aprobată documentație de urbanism. Iar, schița de proiect prezentată de către reclamantă prevede amplasarea unei locuințe colective din contul demolării construcției existente.

A mai susținut că, autoritatea și-a exercitat dreptul discreționar atribuit, cu respectarea scopului pentru care acest drept i-a fost atribuit, în sensul, că a optat pentru aplicarea unei soluții de respingere a cererii. Alte argumente invocate de apelant în susținerea poziției sale, nu au fost reținute, deoarece se combat cu cele invocate și se referă la circumstanțe care au fost constatate și elucidate pe deplin de către prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

A constatat Curtea de Apel Chișinău că, actul administrativ contestat este legal și fondat, motiv pentru care lipsesc temeiuri legale pentru anularea acestuia.

La 29 septembrie 2022 Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentanți de avocatul Denis Staruș, a depus recurs nemotivat, iar la data de 31 ianuarie 2023 a depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei decizii noi, prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată.

În motivarea recursului a invocat că, obligația de a motiva actul administrativ emis nu a fost respectată de autoritatea publică intimată, astfel, impunându-se concluzia că activitatea desfășurată de autoritatea publică la examinarea cererii de eliberare a certificatului de urbanism, este una arbitrară. Administrația publică locală a respectat întru totul legislația în vigoare, îndeosebi Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, iar, refuzul emis nu face trimitere nici la una dintre normele legii citate, sau a altui act normativ, rezumându-se la lipsa legislației.

Consideră recurentul că actul emis de către intimat urma să corespundă rigorilor impuse și prescrise la art. 118 din Codul administrativ și să reflecte temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului.

A relatat că, lipsa motivării acestor aspecte creează incertitudine și neclaritate, iar soluția adoptată este contrară art. 119 alin. (1) din Codul administrativ, care prescrie cu titlu imperativ că, actul administrativ individual trebuie să aibă un conținut suficient de cert. Mai mult, actul administrativ vizat încalcă principiul de comprehensibilitatea și transparența acțiunilor autorităților publice, ce presupune că procedura administrativă se structurează astfel încât participanții să poată înțelege fiecare etapă a procedurii.

Recurentul a susținut că autoritatea publică locală a acționat în strictă conformitate cu Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, prin care art.3 al Legii nr. 163 din 09 iulie 2010, permite beneficiarului actului permisiv, să solicite eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectare. Totodată, depunerea unei astfel de cereri nu este condiționată de

anexarea actelor suplimentare, deoarece aceasta vizează nemijlocit eliberarea unui act necesar elaborării documentației de proiect.

A menționat că refuzul Direcției Generale Arhitectura, Urbanism și Relații Funciare de eliberare a certificatului de urbanism este ilegal și rezultă din activitatea arbitrară a autorității publice pârâte, și drept consecință urmează a fi anulat. De asemenea, este incorectă abordarea efectuată de instanța de apel, care a preluat rolul administrației publice locale, încercând să motiveze după propriile convingeri legalitatea actului administrativ individual nefavorabil, în locul administrației publice locale.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 27 septembrie 2022. Astfel, la data de 29 septembrie 2022 recurentul a depus cerere de recurs nemotivată.

Alineatul (2) al art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 25 ianuarie 2023 (f.d. 80).

La data de 31 ianuarie 2023, Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentați de avocatul Denis Staruș, a depus recursul motivat împotriva deciziei din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 81-86).

Astfel, recursul depus de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentați de avocatul Denis Staruș, împotriva deciziei din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentați de avocatul Denis Staruș, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudencial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentați de avocatul Denis Staruș, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cadrul examinării cauzei

și cererea de apel, care au fost analizate de către prima instanță și Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate corespunzător.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentați de avocatul Denis Staruș.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Dogotar Mariana și Dogotar Iurie, reprezentați de avocatul Denis Staruș, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc